

Prinsjesdaglezing

Rabobank

Agenda

Rabobank

- De Rit van Rutte II
- De kool en de geit

De Rit van Rutte II

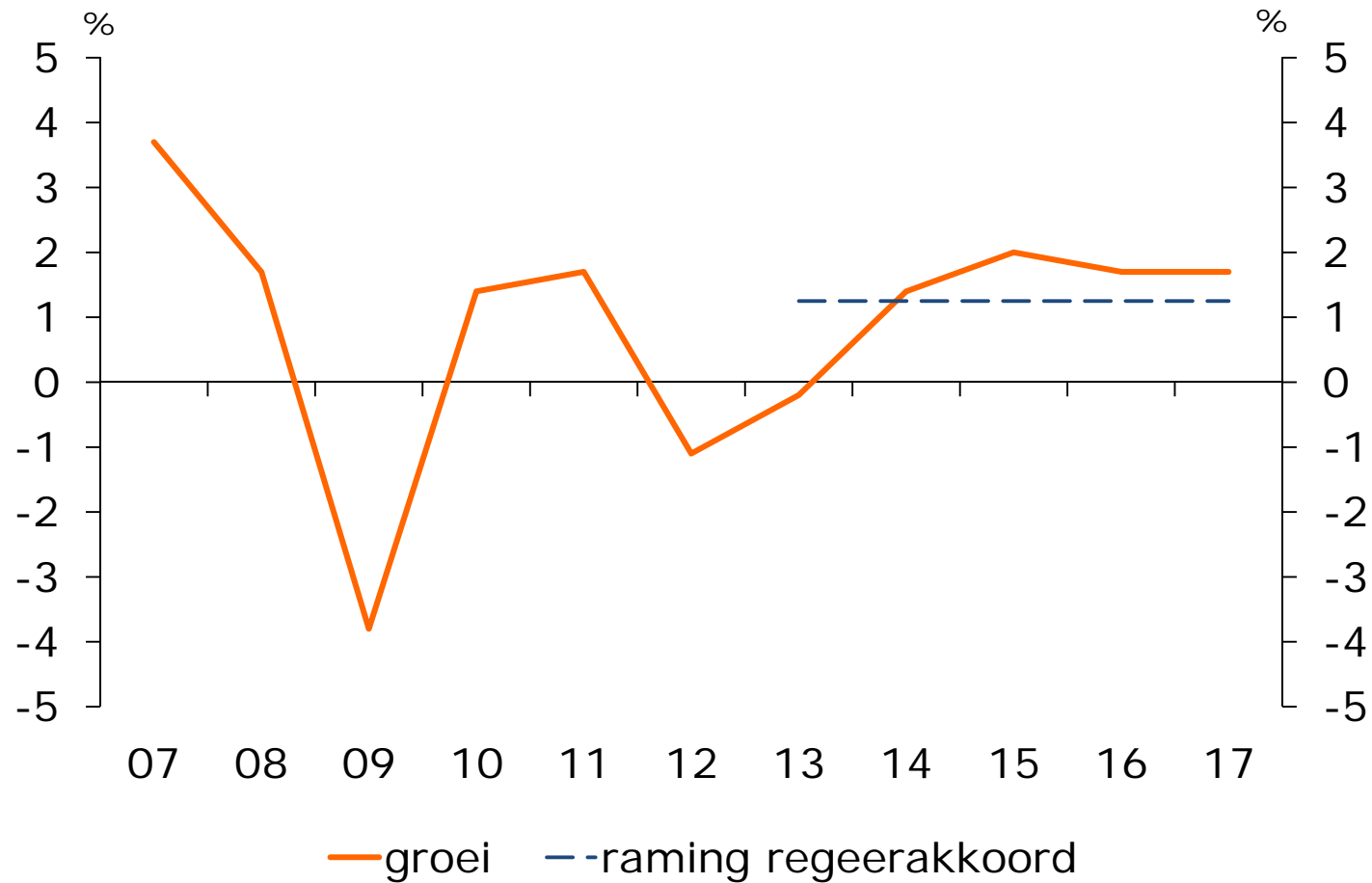
Rabobank

De Rit van Rutte II

Nederlandse economie is tijdens Rutte II weer gaan groeien...

Rabobank

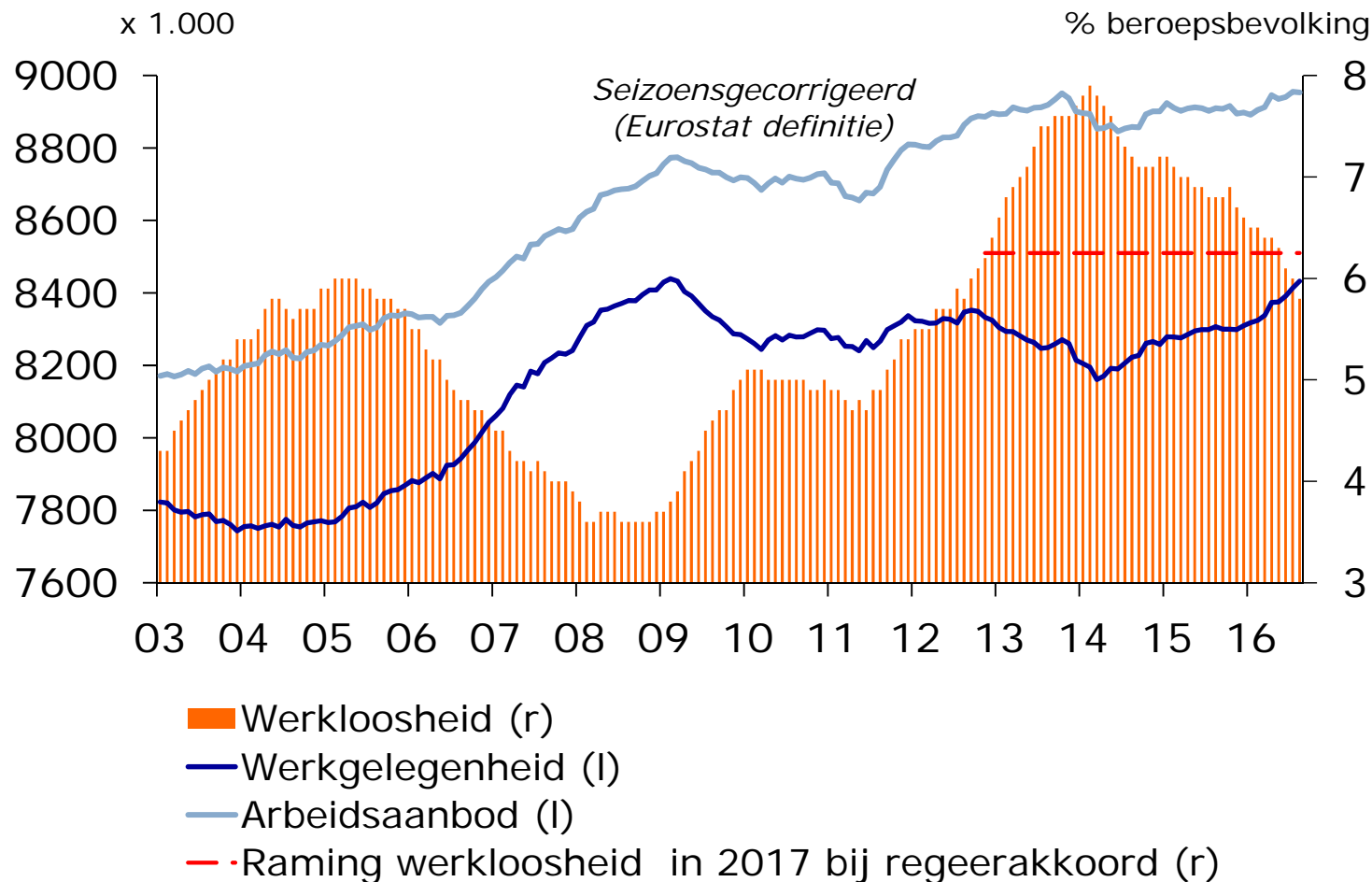

De Rit van Rutte II

.. en de werkloosheid is gedaald

Rabobank

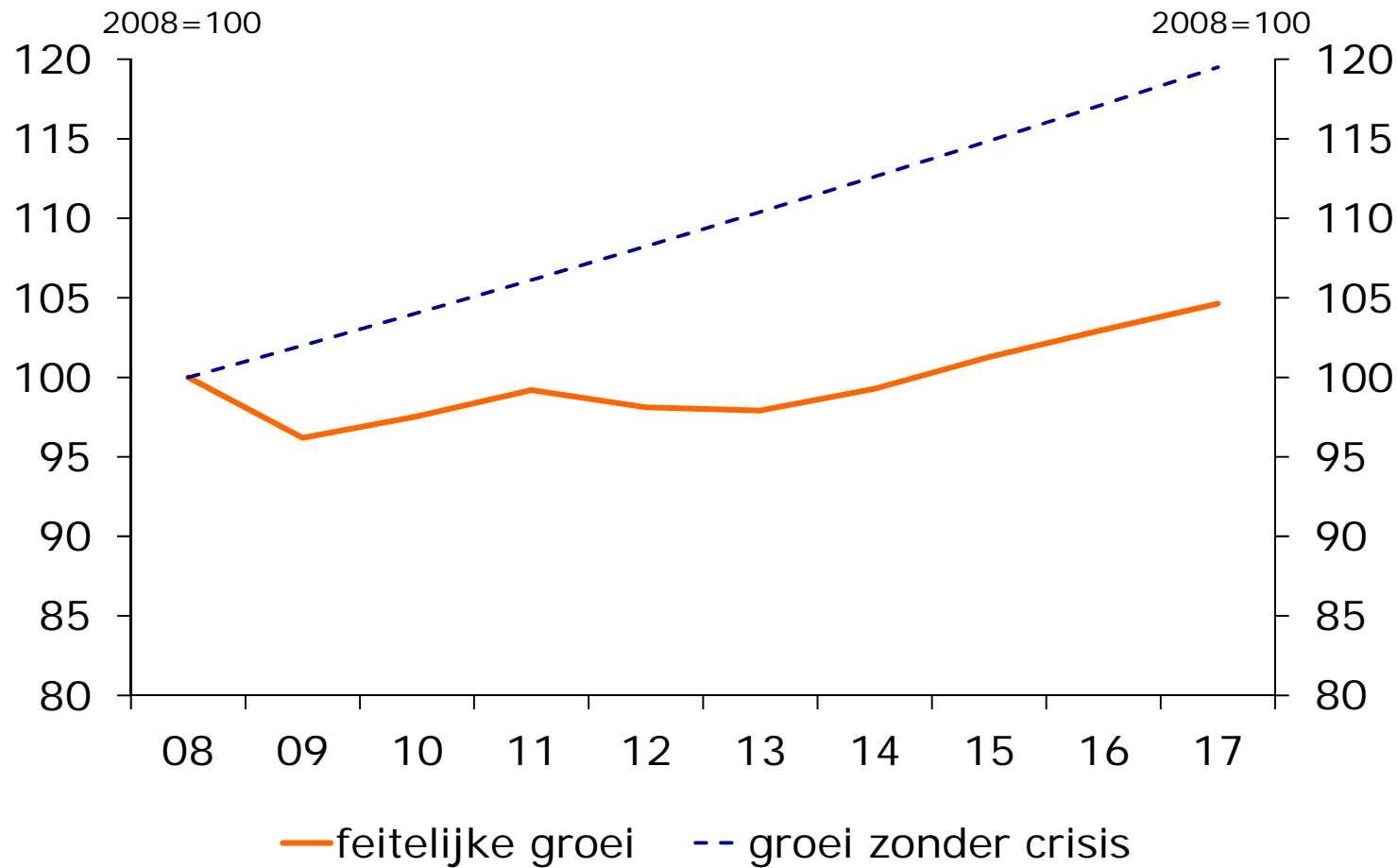

De Rit van Rutte II

Wel blijft het bbp nog steeds flink achter op de trend..

Rabobank

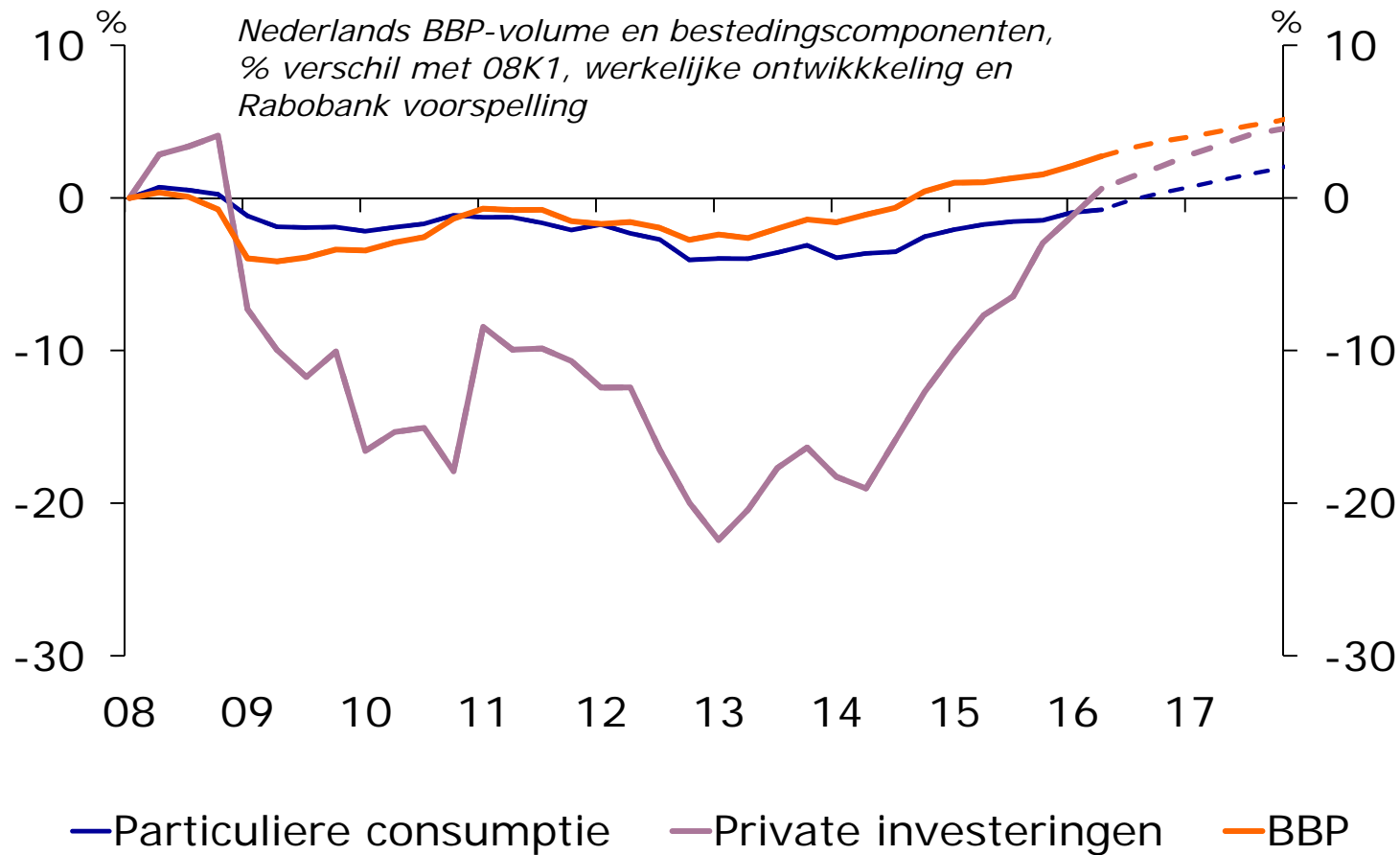

De Rit van Rutte II

..en de binnenlandse bestedingen zijn de crisis nauwelijks ontstegen

Rabobank

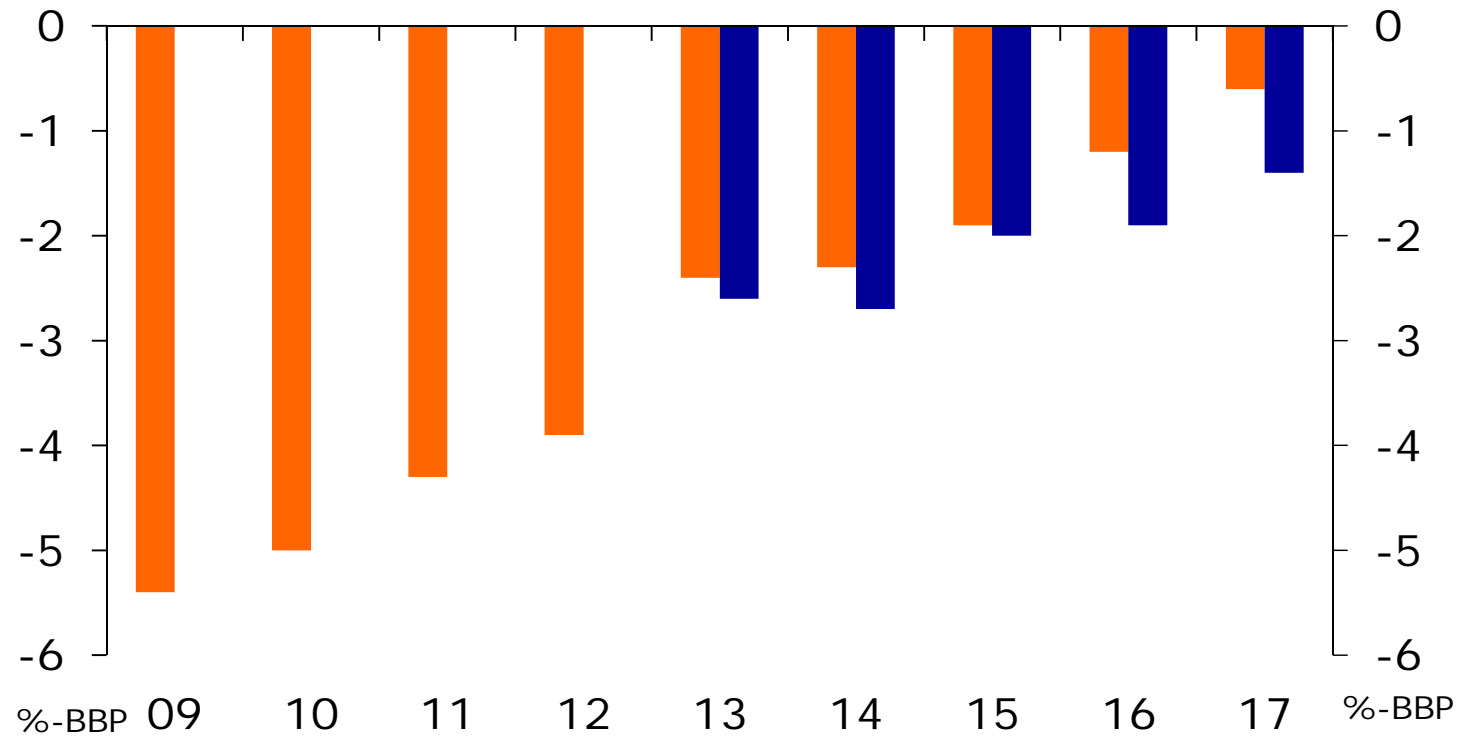

De Rit van Rutte II

Het EMU-saldo is fors verbeterd..

Rabobank

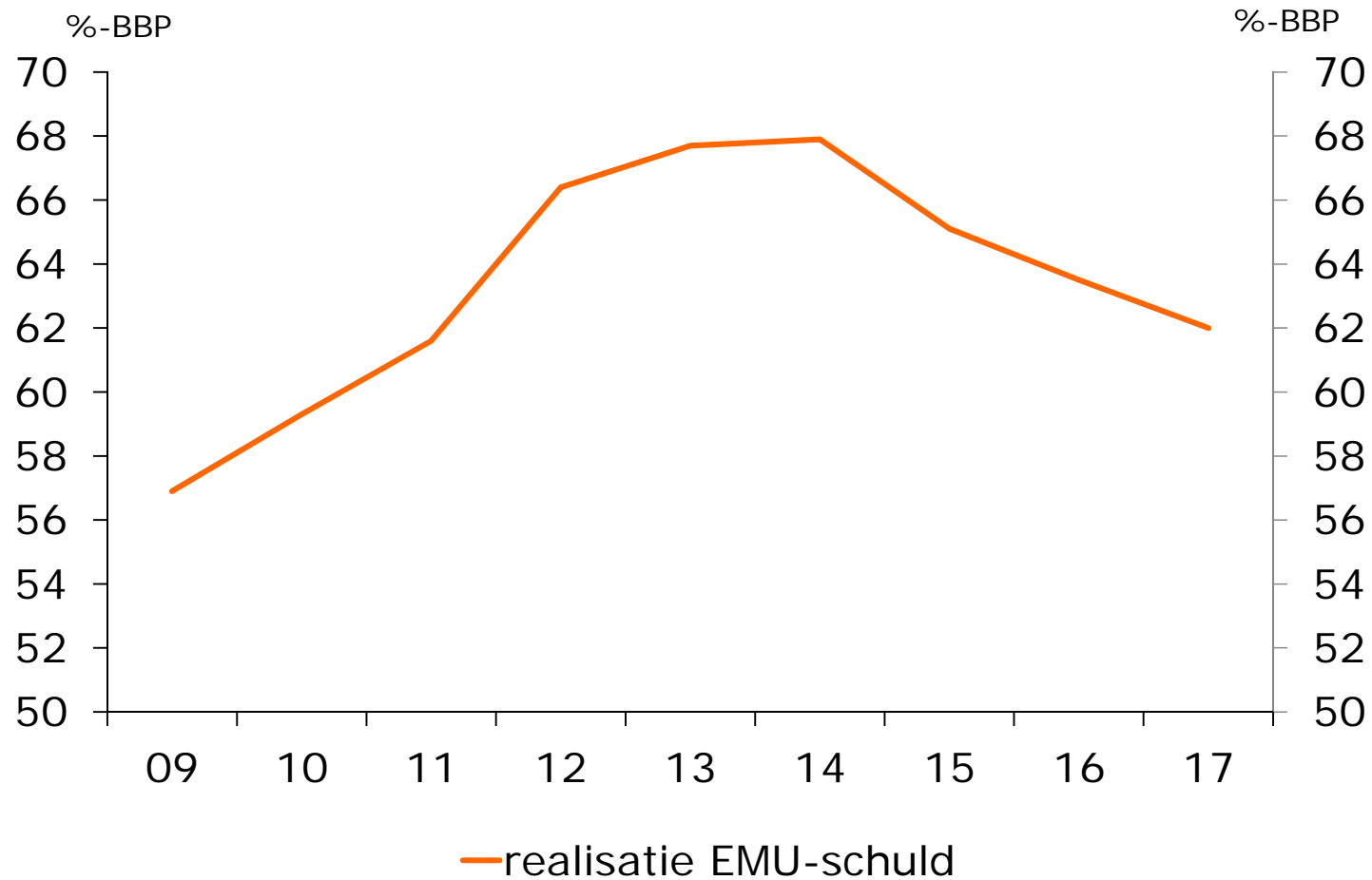
■ realisatie EMU-saldo ■ raming EMU-saldo bij regeerakkoord

De Rit van Rutte II

..en de schuld is gestabiliseerd

Rabobank

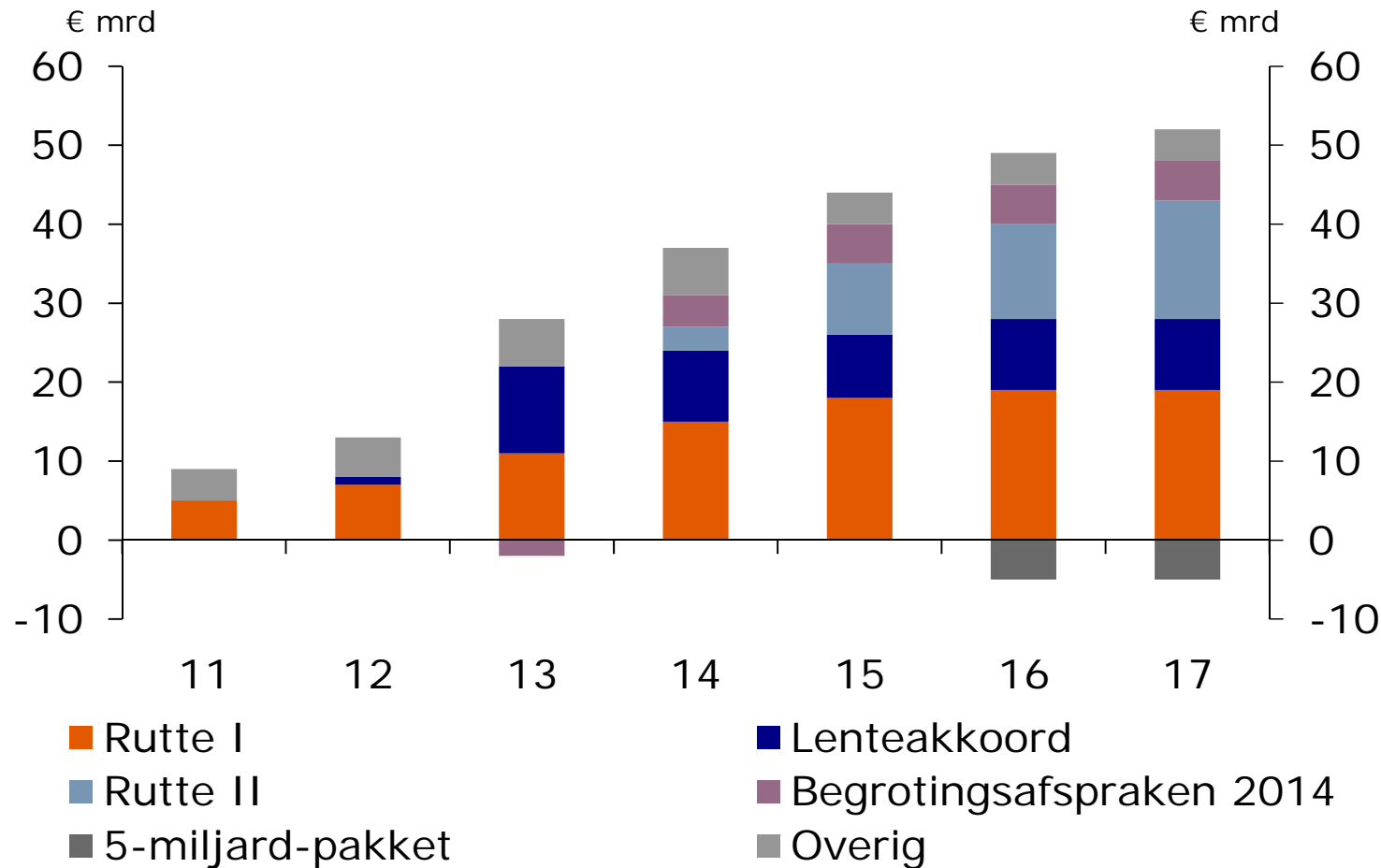

De Rit van Rutte II

..en dat is deels te danken aan forse ingrepen onder Rutte II..

Rabobank

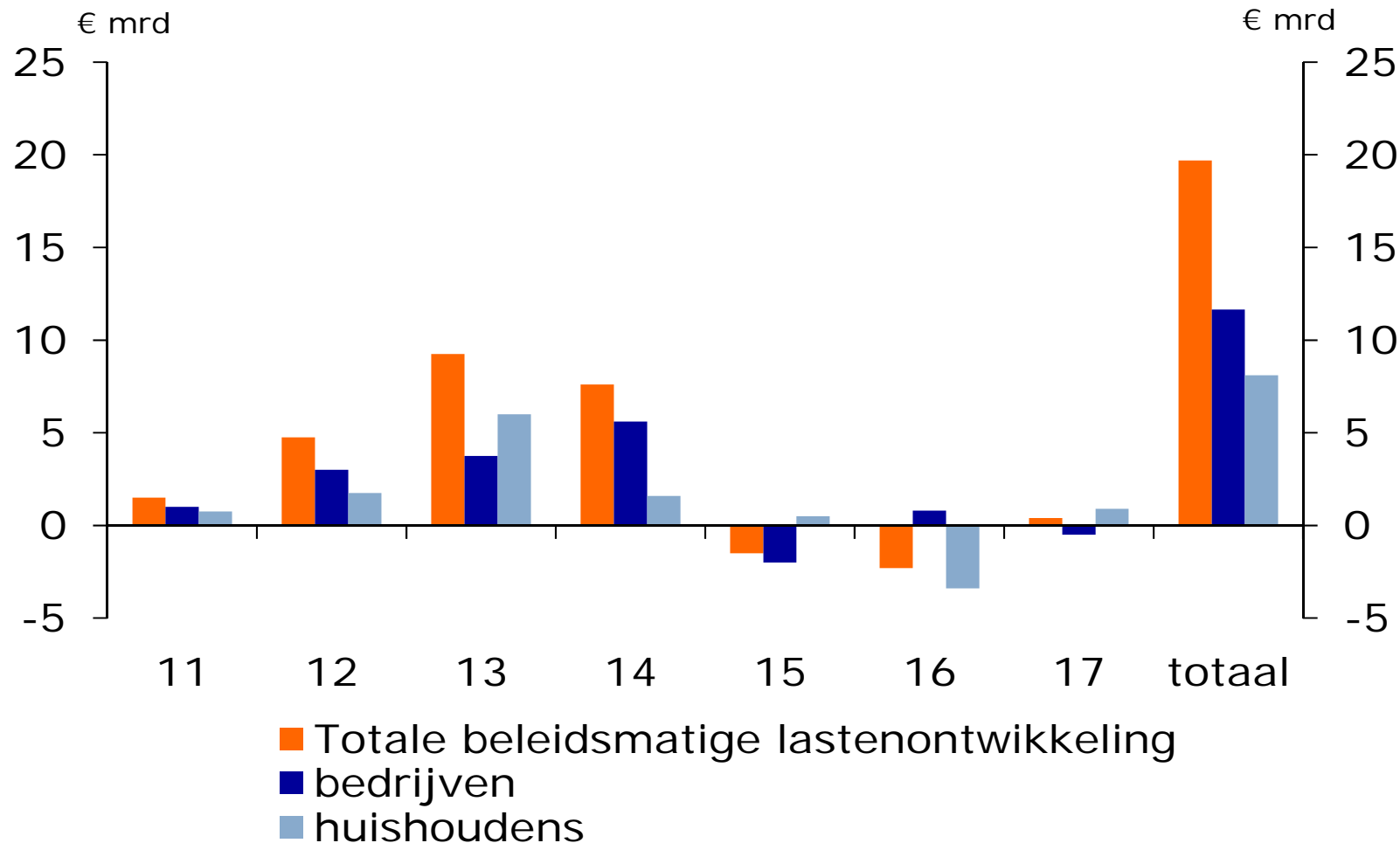

De Rit van Rutte II

..waarbij de lasten van huishoudens en bedrijven flink werden verhoogd

Rabobank

De Rit van Rutte II

Er zijn ook veel structurele hervormingen gerealiseerd..

Rabobank

Arbeids-
markt

- Participatiewet
- Wet Werk en Zekerheid
- Herfstakkoord
- Sociaal akkoord

Zorg

- Hervorming langdurige zorg
- Zorgakkoord beperking volumestijging

Financiële
sector

- Verhoging bankbuffers
- Gedragsmaatregelen (bankierseed, zorgplicht, bonussen)

Woning-
markt

- Versobering hypotheekrenteaftrek
- Verlaging LTV
- Huurverhoging
- Verhuurdersheffing

Pensioen

- Verhoging AOW
- Pensioenakkoord

Fiscaliteit

- Aanpassing belastingtarieven
- Aanpassing kortingen

Onderwijs

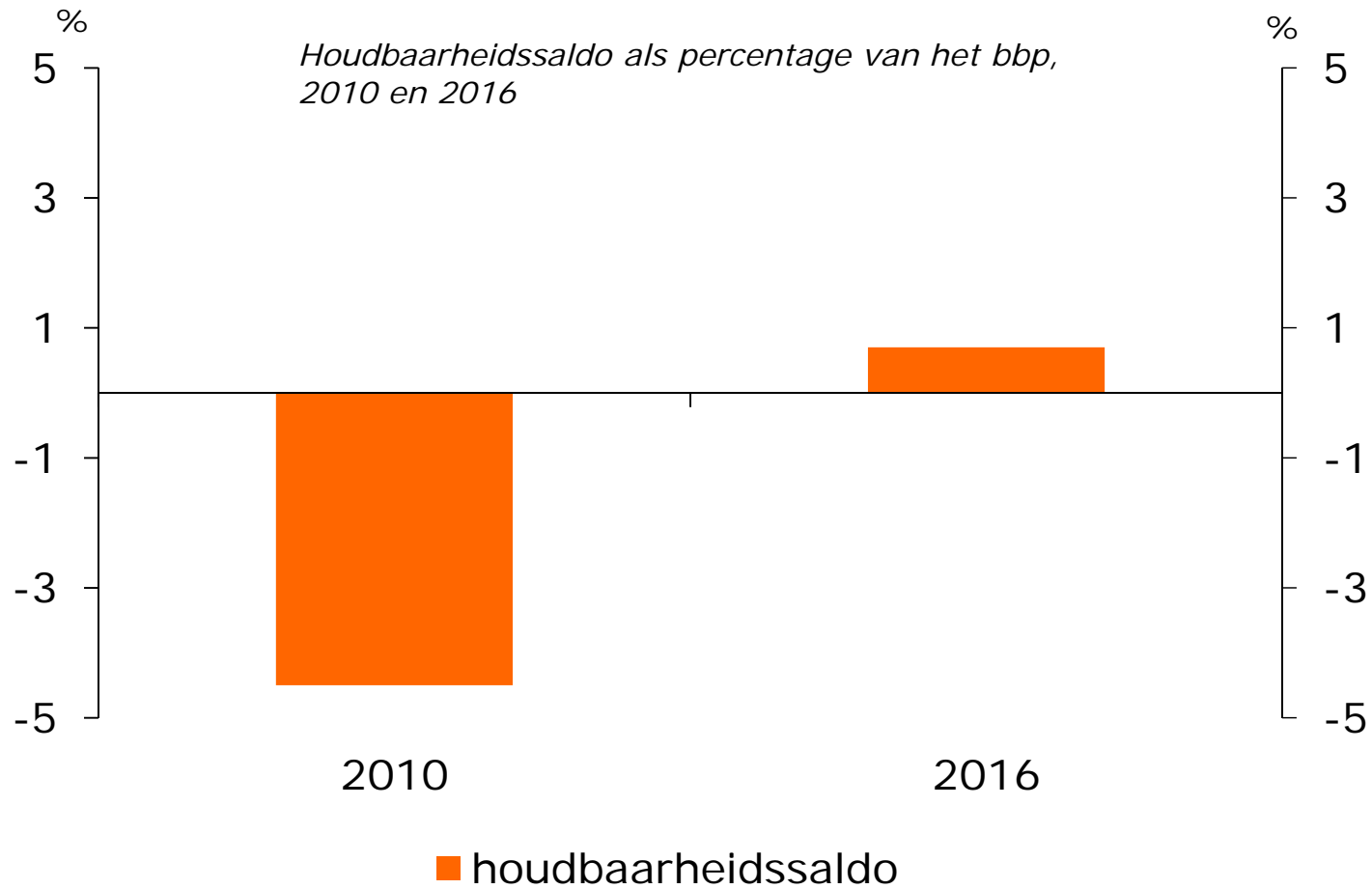
- Invoering leenstelsel
- Onderwijsakkoord
- Levenlangleren krediet

Duur-
zaamheid

- Energieakkoord
- Klimaatakkoord
- Gasakkoord
- Rijksbrede programma CE

Structurele hervormingen ..waardoor de begroting nu houdbaar is

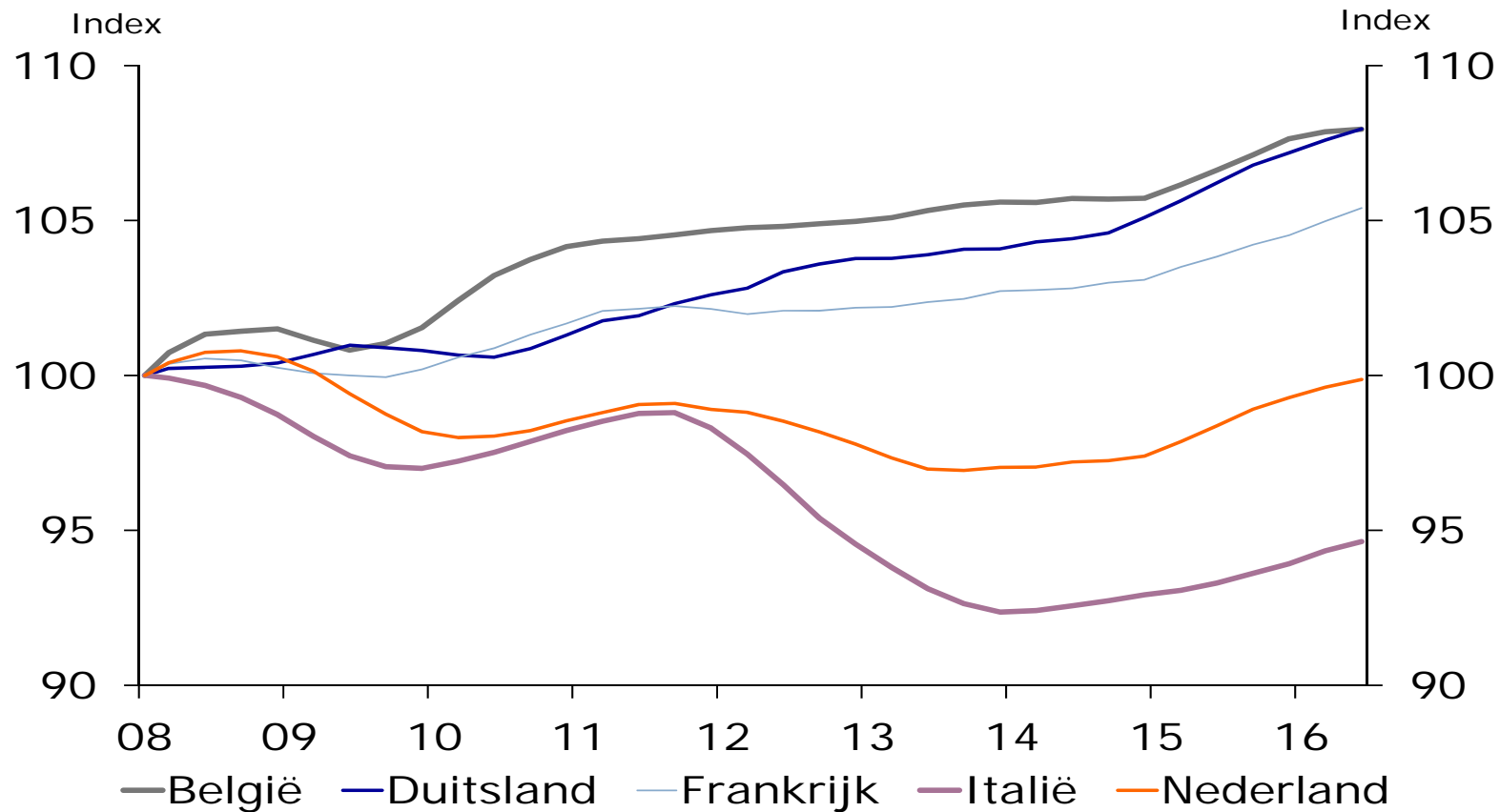

De Rit van Rutte II

Een heikel punt blijft de ontwikkeling van de consumptie..

Rabobank

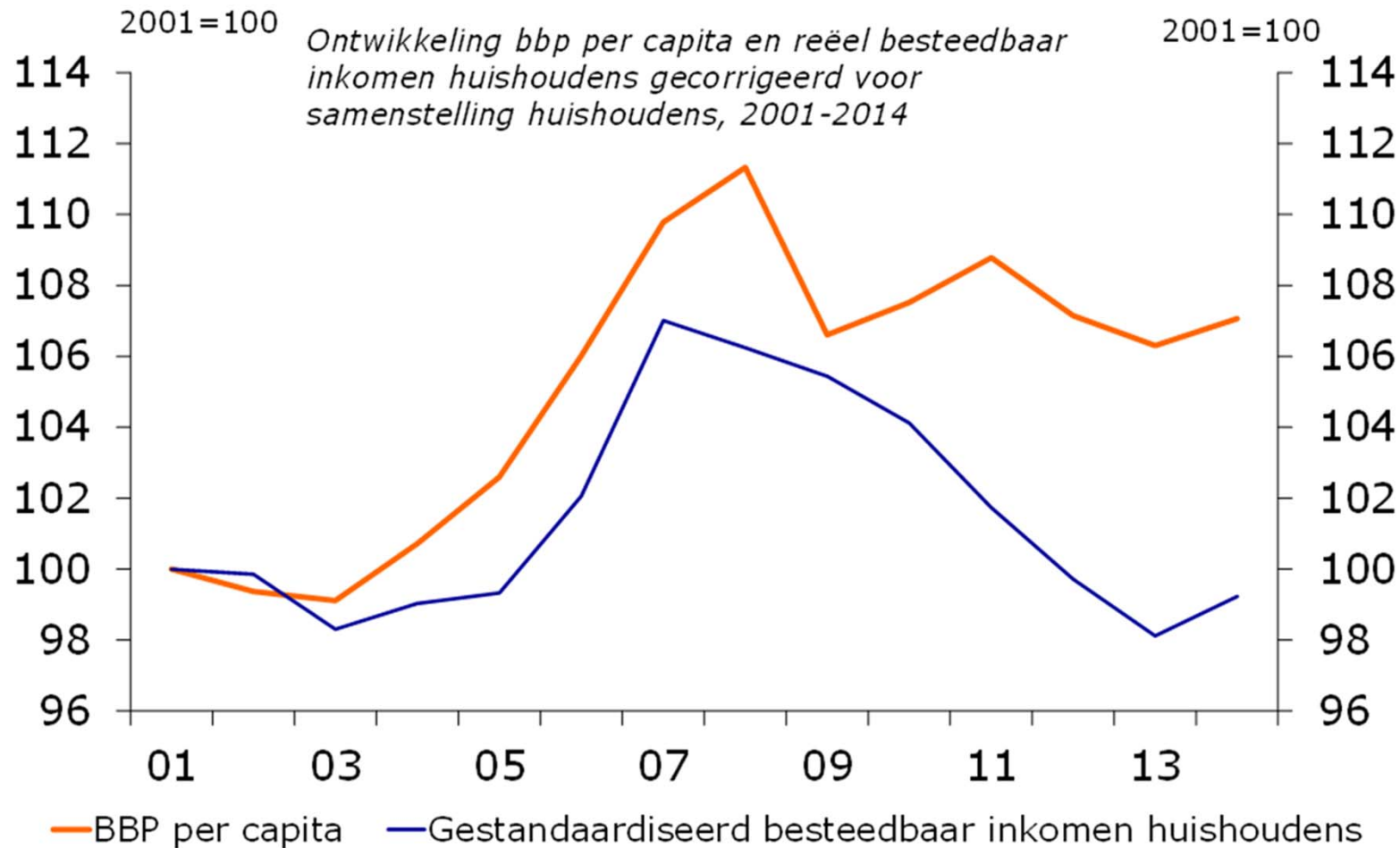

De Rit van Rutte II

...en huishoudens profiteren niet van economische groei

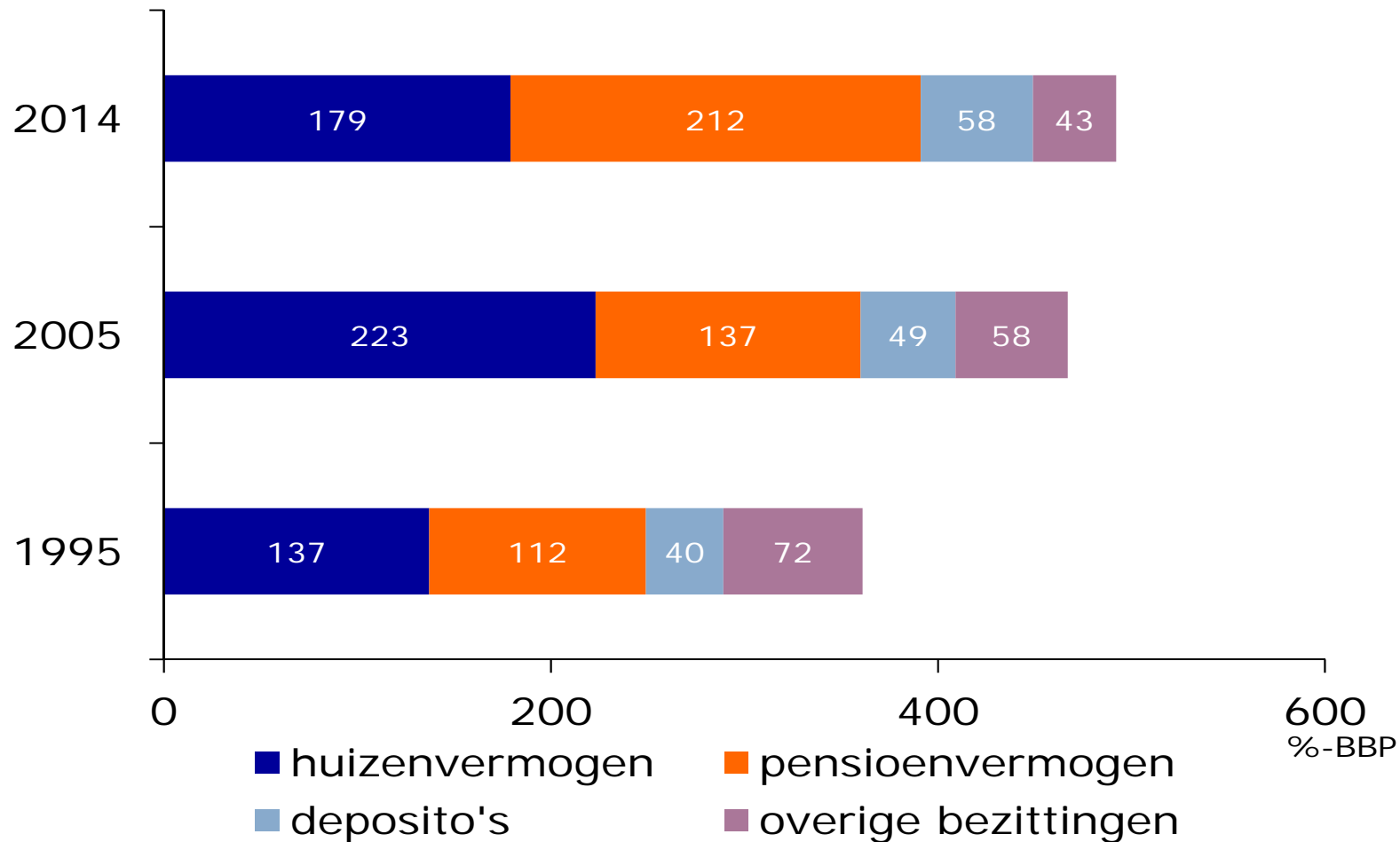

Rabobank

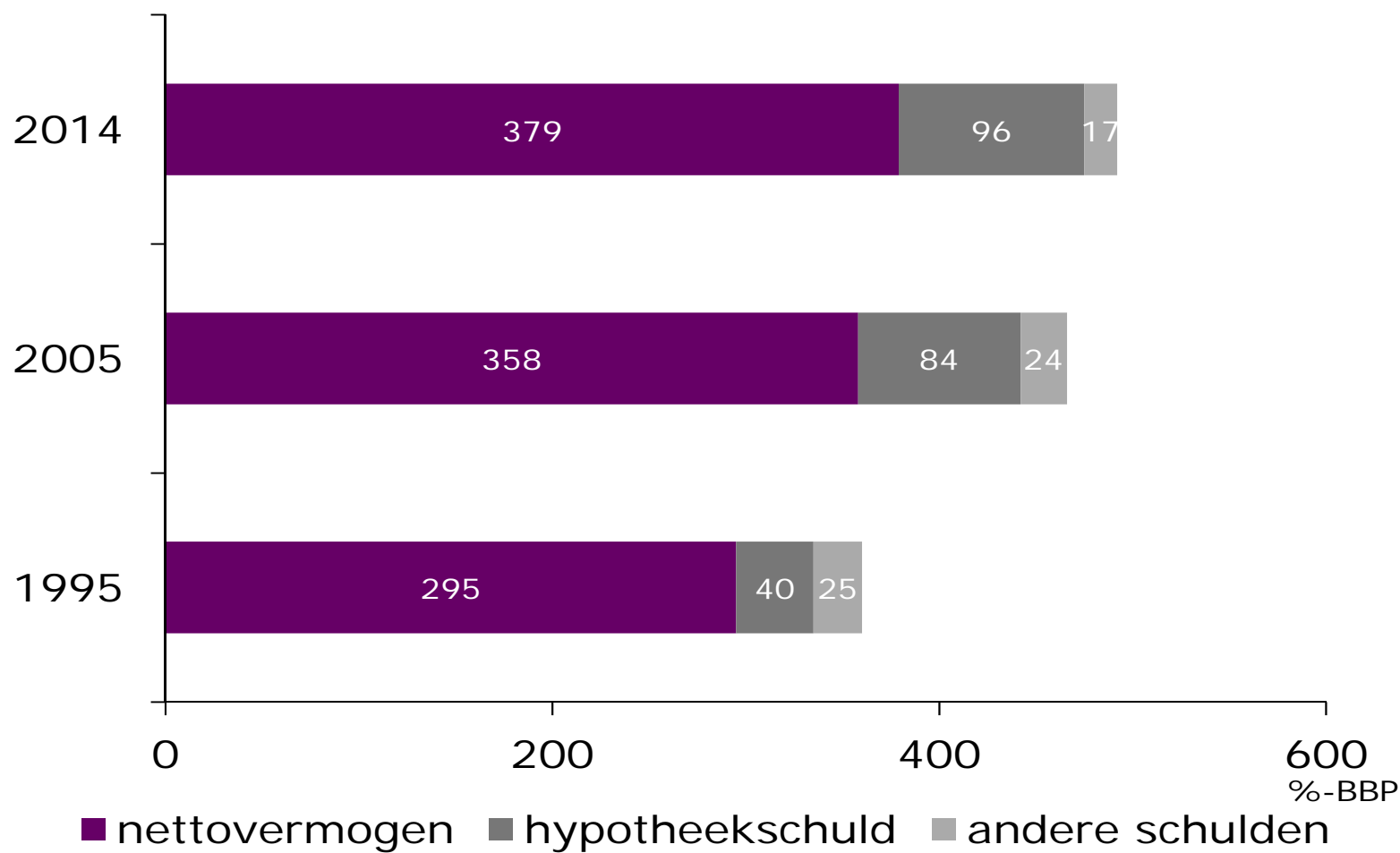
De Rit van Rutte II

NL'se huishoudens zijn, gemiddeld genomen, vermogend

De Rit van Rutte II

..maar hebben ook forse (hypotheek)schulden

De Rit van Rutte II

Lange balansen vragen om anticyclisch begrotingsbeleid..

Rabobank

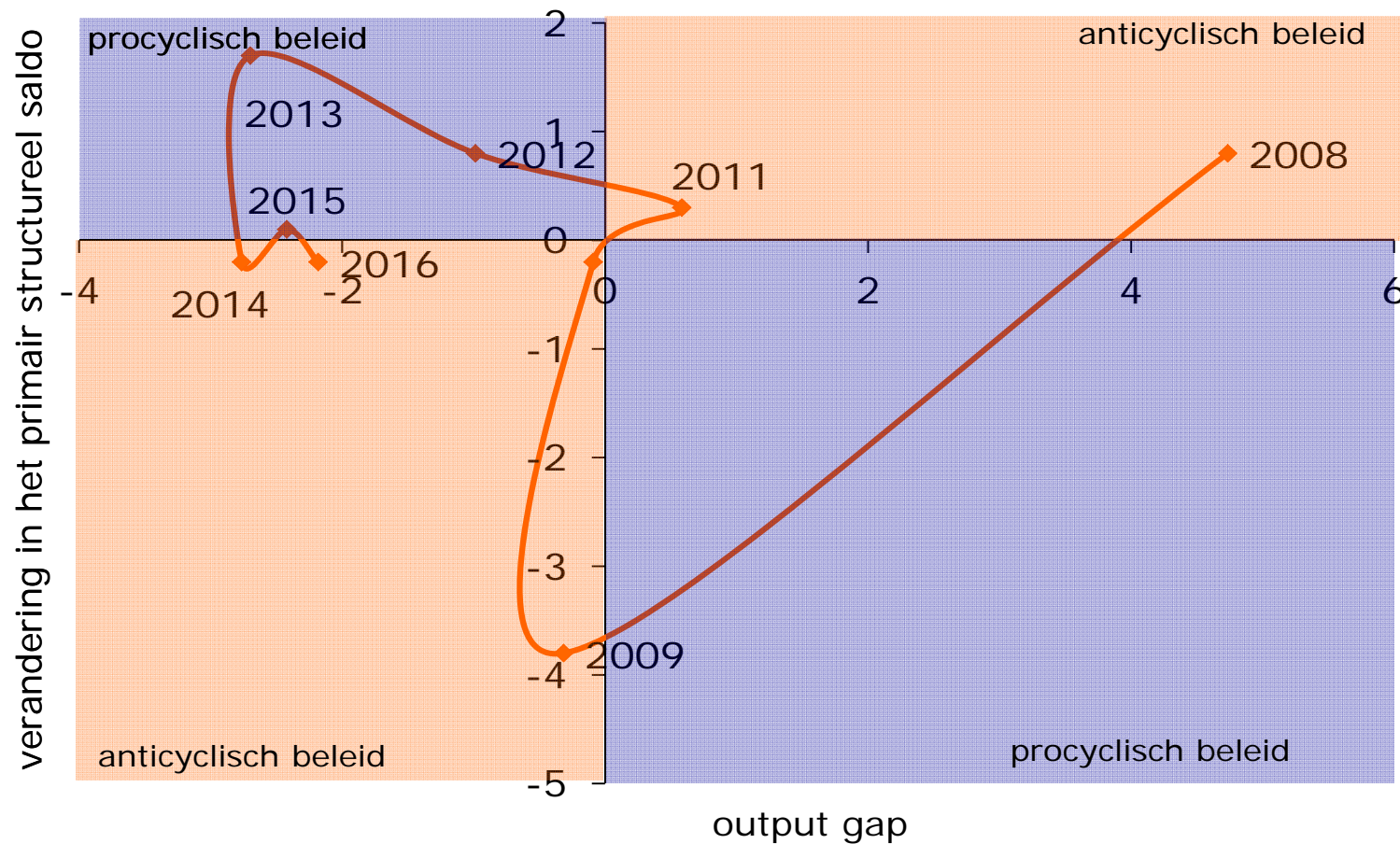
- Als huizenprijzen dalen en/of pensioenen gekort worden, gaan huishoudens minder uitgeven
- Ze zijn namelijk wel rijk, maar kunnen moeilijk 'schuiven' tussen verschillende potjes
- Onderbesteding/'balansrecessie' ligt dan op de loer
- Ruim begrotingsbeleid is in een dergelijke situatie nodig
- Zeker als het monetaire beleid geen soelaas meer biedt

De Rit van Rutte II

..maar het begrotingsbeleid was de afgelopen jaren vooral procyclisch

Rabobank

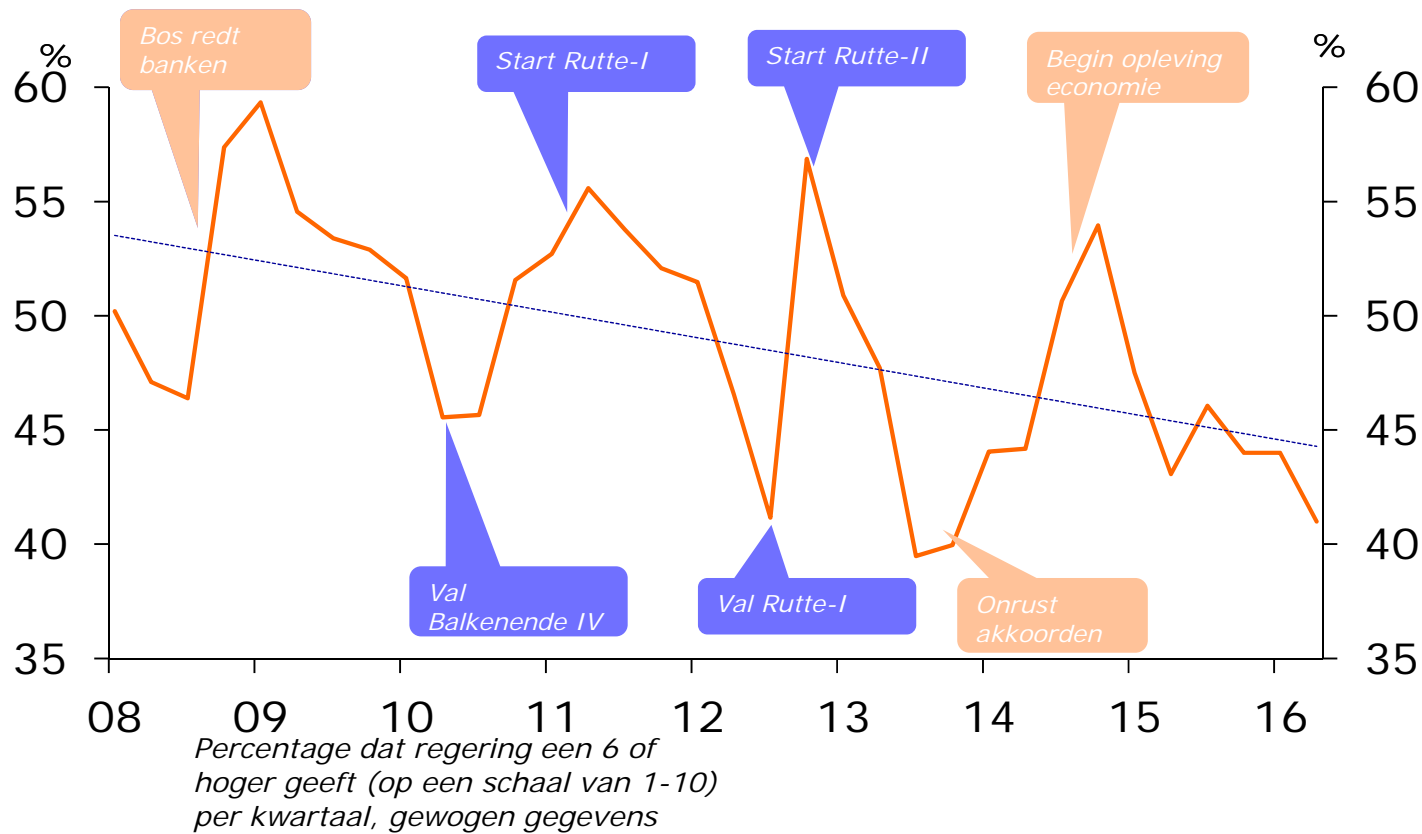

De rit van Rutte II

Het vertrouwen in regering vertoont een neergaande lijn

Rabobank

De kool en de geit

Rabobank

De kool en de geit

Op Prinsjesdag worden veel cadeautjes uitgedeeld..

Rabobank

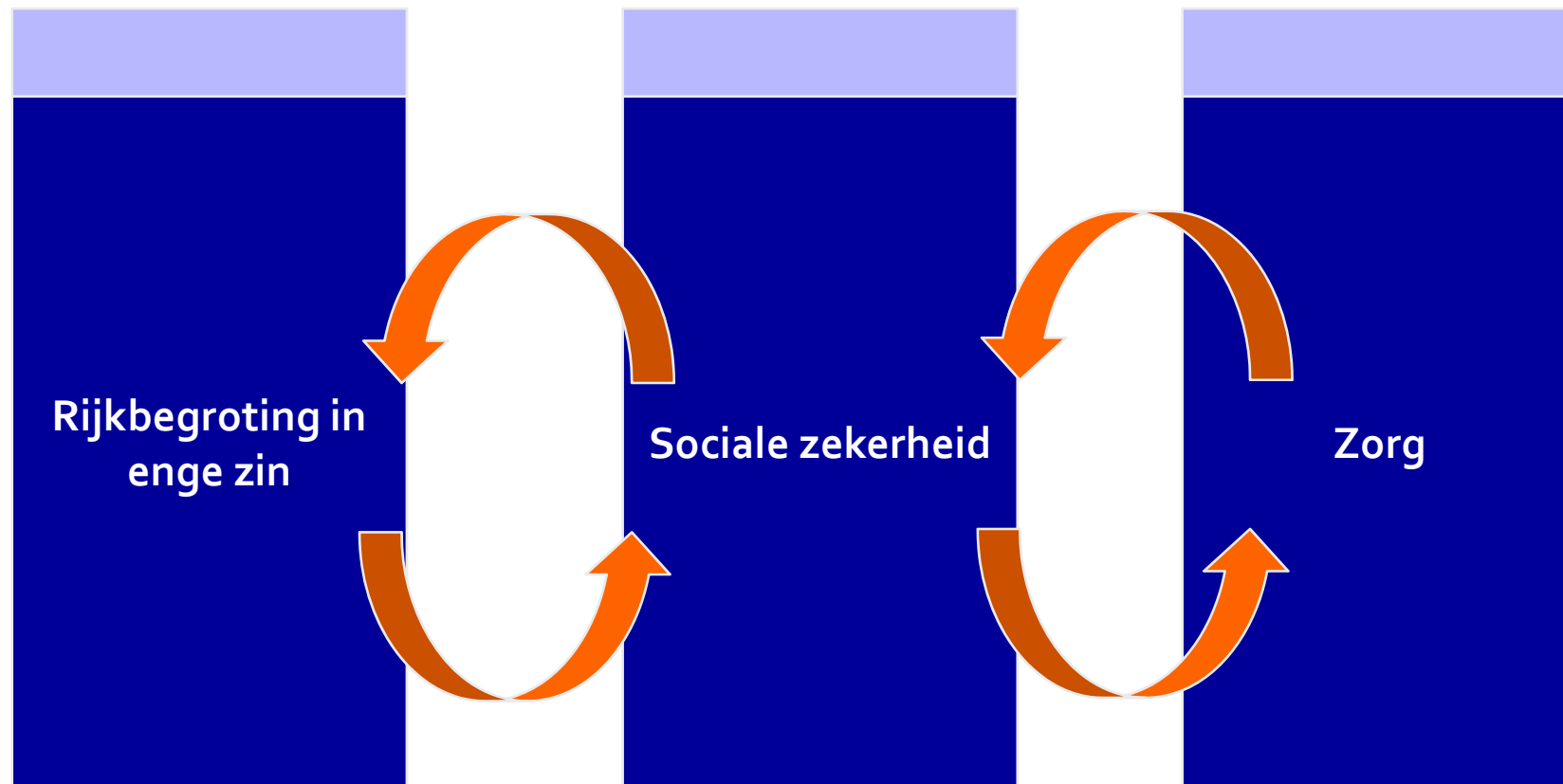
- Prinsjesdag 2016 staat vooral in teken van verkiezingen
- Dat betekent dat het kabinet hervormingsmoedig is geworden, waarschijnlijk door verkiezingskoorts
- Daarom neemt het kabinet een aantal verzachtende maatregelen om de pijn van het beleid van de afgelopen jaren te verzachten
- Voor ieder is er wat wils: koopkrachtstijging voor nagenoeg iedereen en geld voor bedrijven
- Het begrotingstekort neemt verder af doordat de economie doorgroeit

De kool en de geit

..maar dat gebeurt niet netjes volgens de nationale begrotingsregels

Rabobank

Investeren in groei

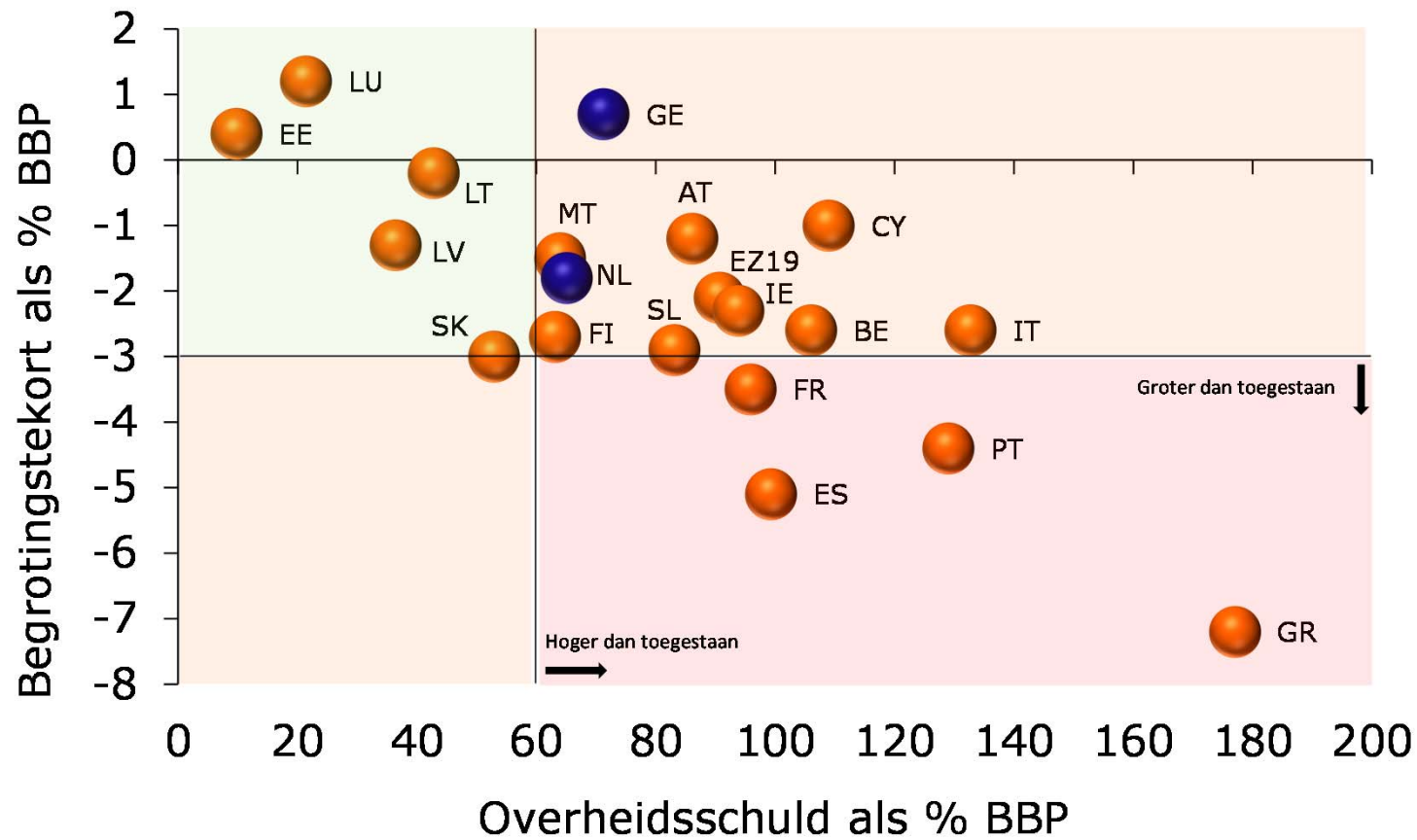
Diagnose

- De eurozone heeft nog steeds te maken met onderbesteding
 - De budgettaire consolidatie in veel landen zorgt ervoor dat ook de monetaire expansie niet gaat werken
 - Tegelijkertijd zijn de besteedbare inkomens in Nederland de afgelopen vijftien jaar niet toegenomen....
 -is de inflatie in Nederland laag....
 - ...en is er nog steeds sprake van een negatieve output gap.
-
- Als er ruimte is – en die is er – ligt een investeringsagenda op Europees niveau voor de hand.

Investeren in groei

Nederland heeft ruimte om te investeren

Investeren in groei

Een proactieve investeringsagenda

Rabobank

- Door de lage rente op staatsobligaties zijn er zeer veel projecten te bedenken waarbij het maatschappelijk rendement hoger is dan de kosten
- Denk daarbij aan projecten op het gebied van innovatie, duurzaamheid, infrastructuur.
- Hoe meer in Europees verband geregeld en aanbesteed wordt, hoe beter dat is voor een impuls aan de Europese bestedingen én voor het verminderen van de onevenwichtigheden.
- Door deze maatschappelijke investeringen buiten de Nederlandse uitgavenkaders te plaatsen, gaat het niet ten koste van de begrotingsdiscipline
- Door het in Europees verband te doen, profiteert ook Nederland van zo'n begrotingsimpuls.

Bedankt voor uw aandacht!

Vragen?

economie.rabobank.com

Rabobank